

МАКРОЕКОНОМІКА (ПО 3)

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 «Соціальні та поведінкові науки»</i>
Спеціальність	<i>051 «Економіка»</i>
Освітня програма	<i>Економіка і бізнес, Економічна аналітика, Міжнародна економіка</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна/(денна)/дистанційна/змішана</i>
Рік підготовки, семестр	<i>I курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>5 кредитів ECTS (150 годин)</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен / модульна контрольна робота / індивідуальне семестрове завдання у формі розрахункової роботи / календарний контроль</i>
Розклад занять	<i>https://schedule.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: д.е.н., професор, Тульчинська Світлана Олександрівна, 0675492737, e-mail: tuha@uke.net Практичні / Семінарські: д.е.н., професор, Тульчинська Світлана Олександрівна, 0675492737, e-mail: tuha@uke.net</i>
Розміщення курсу	<i>https://do.ipu.kpi.ua/course/view.php?id=4042</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Навчальна дисципліна «Макроекономіка» забезпечує вивчення економічних відносин та властиві національній економіці в цілому, оскільки макроекономіка – галузь економічної науки, що вивчає на суспільному рівні у державі аспекти прояву дії економічних законів. У центрі дисципліни лежать причини та наслідки спільної діяльності всіх агентів національної економіки, які знаходять своє відображення через такі узагальнюючі категорії як валовий внутрішній продукт, суспільні витрати, зайнятість та безробіття, інфляція, державний бюджет, платіжний баланс, валютний курс тощо. Від макроекономіки очікують не лише пояснення суті причинно-наслідкових зв'язків в економіці, а й розкриття можливостей суспільства в особі держави впливати на хід економічного розвитку країни.

Мета навчальної дисципліни – надати здобувачам вищої освіти ґрунтовні знання базових економічних законів, навички макроекономічного аналізу та моделювання, застосування теоретичного базису для оцінювання макроскопічної ситуації в країні та напями економічного розвитку, досвід аналітичного мислення. Макроекономіка вивчає причини та наслідки спільної діяльності всіх агентів національної економіки, які знаходять своє відображення через такі узагальнюючі категорії як валовий внутрішній продукт, суспільні витрати, зайнятість та безробіття, інфляція, державний бюджет, платіжний баланс, валютний курс тощо. Від макроекономіки очікують не лише пояснення суті причинно-наслідкових зв'язків в економіці, а й розкриття можливостей суспільства в особі держави впливати на хід економічного розвитку країни. **Предметом макроекономіки** виступає ефективність функціонування національної економіки та її закономірності розвитку.

Викладання навчальної дисципліни орієнтоване на формування у здобувачів вищої освіти ряду **компетентностей**:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

ФК 5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ФК 8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.

ФК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

Вивчення дисципліни дозволить сформувати у здобувача вищої освіти наступні програмні результати навчання:

ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН 21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Пререквізити. Дисципліни соціального та поведінкового спрямування передбачені шкільною програмою.

Постреквізити. Мікроекономіка, Монетарна економіка.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Основи макроекономіки. Тема 1.1. Макроекономіка як наука. Тема 1.2. Методи вимірювання ВВП. Тема 1.3. Макроекономічна рівновага. Сукупний попит і сукупна пропозиція. Тема 1.4. Макроекономічне регулювання. Тема 1.5. Споживання, заощадження, інвестиції. **Розділ 2. Макроекономічна нестабільність та економічне зростання.** Тема 2.1. Циклічні коливання і кризи в економіці, інфляція. Тема 2.2. Безробіття та зайнятість. Економічне зростання. **Розділ 3. Інструменти макроекономіки.** Тема 3.1. Грошовий ринок. Механізм монетарної політики. Тема 3.2. Кредитна система. Тема 3.3. Валютні відносини та валютні системи. Тема 3.4. Фіскальна політика. Тема 3.5. Соціальна політика. Тема 3.6. Зовнішньоекономічна політика держави. Відкрита економіка.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Підручник. Книга 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. Львів, Априорі, 2020.

2. Гронтовська Г. Макроекономіка. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ. 2019. 672 с.

3. Гронтовська Г., Косік А. Макроекономіка: практикум. К.: ЦУЛ. 2019. 400 с.

4. Базилінська О. Макроекономіка. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ. 2019. 442 с.

5. Макроекономіка : підручник / М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.

6. Макроекономіка: практикум [Електронний ресурс] : навч. пос. для здобувачів ступеня бакалавра за спеціальністю 051 «Економіка» освітньо-професійних програм «Економіка і бізнес», «Економічна аналітика», «Міжнародна економіка» / С. О. Тульчинська, С. О. Солосіч, О. В. Костюнік ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 1 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. – 83 с.

7. Макроекономіка. Практикум (для самостійної роботи студентів) : навчальний посібник / О. Ф. Івашина, С. Ю. Івашина, Р. Ю. Олексієнко, І. О. Матвійчук. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 56 с.

8. Макроекономіка: Практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спец. за спеціальностями 051 «Економіка», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. С. О. Тульчинська, Н. М. Покровська. – Електронні текстові дані (1 файл: 4,5 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 154 с.

9. *Макроекономіка: навчальний посібник [Електронний ресурс] / А.О. Задоя, Ю.Є. Петруня. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2022. 256 с.*

10. *Macroeconomics: [Electronic Resource]: Teaching manual for the students Specialty 051 "Economics" / S.O. Tulchynska, A. Yu. Pohrebniak, K. Yu. Redko ; Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute - Electronic text data (1 file: 107 KB). – Kyiv: Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, 2019. – 50 p. (протокол КПІ № 2 від 30.09.2019) <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/30855>*

Додаткова література:

1. Статистична інформація / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Законодавство України / Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. URL: <http://rada.gov.ua>

3. Макроекономічні показники. Документи воєнного стану. НАБУ. URL: <https://nabu.ua/ua/makroekonomichni-pokazniki.html>.

4. Макроекономічні показники. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/macro-indicators>.

5. Макроекономічний огляд та прогноз. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/makroogljad>.

6. Міністерство освіти і науки України. URL: <http://mon.gov.ua/>

7. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.

8. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

9. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: www.me.gov.ua

10. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: www.rada.gov.ua.

11. Сторінка викладача в електронному кампусі НТУУ «КПІ»: <http://login.kpi.ua/>

Відповідно до тем, що вивчаються на лекційних та практичних заняттях, здобувачі вищої освіти повинні ознайомитися з відповідними положенням законодавчих та нормативних документів.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Методи навчання і форми оцінювання

Викладання та опанування освітньої компоненти ґрунтується на ряді методів навчання:

основні методи навчання: *лекції, практичні заняття, консультації, написання модульної контрольної роботи, індивідуальне завдання у вигляді розрахункової роботи, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами;*

загальні методи навчання: *евристичного (запитального) — бесіда; та акроматичного (викладального) — пояснення, розповідь, лекція, робота з підручником; проблемного викладу, інформаційно-рецептивний, проблемно-пошуковий;*

спеціальні методи навчання: *робота в малих групах, методи вирішення творчих завдань, аналітичні завдання, презентації, дискусія.*

Опанування здобувачами вищої освіти дисципліни передбачає вивчення теоретичного матеріалу, що викладається на лекціях та матеріалу, що пропонується здобувачам вищої освіти для самостійної підготовки. Ознайомлення з новою темою передбачає короткий виклад теоретичних відомостей (нагадування студентам потрібної інформації з лекційного матеріалу, роз'яснення незрозумілих моментів тощо), розгляд особливостей кожного завдання, які супроводжуються поясненнями викладача. Під час вивчення матеріалу та при виконанні індивідуальних завдань застосовуються інформаційно-комунікаційні технології, що забезпечують проблемно-дослідницький характер процесу навчання та активізацію самостійної роботи студентів (електронні презентації до лекційних занять, використання аудіо-, відео-підтримки навчальних занять), доповнення традиційних навчальних занять засобами взаємодії на основі мережевих комунікаційних можливостей (інтернет-лекції, інтернет-семінари під час дистанційного навчання).

Засвоєння освітньої компоненти передбачає відповідні методи навчання та оцінювання, які забезпечать досягнення програмних результатів навчання:

Відповідність програмних результатів, методів навчання і форм оцінювання.

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
<p>ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікрота макроекономіки</p> <p>ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.</p> <p>ПРН 21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів</p>	<p>Лекції, практичні заняття, консультації, написання модульної контрольної роботи, індивідуальне завдання у вигляді розрахункової роботи, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами.</p> <p>Загальні методи навчання: проблемного викладу, інтерактивний, проблемно-пошуковий.</p> <p>Спеціальні методи навчання: презентації, аналітична доповідь, дискусія, індивідуальні навчально-дослідницькі завдання</p>	<p>Рейтингова система оцінювання, яка передбачає накопичення балів за: тести, модульну контрольну роботу, розрахункову роботу. Підсумковий контроль - екзамен</p>

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Навчальним планом передбачено проведення 36 годин лекцій та 36 годин практичних занять, модульний контроль.

Тиждень навчання	Назва розділів, тем	Розподіл годин			Опис занять	Навчальна діяльність та оцінювання
		Л	ПЗ	СР		
<i>Розділ 1. Основи макроекономіки</i>						
1	Тема 1.1. Макроекономіка як наука	2	2	2	<p>Л: Вступ до курсу (2) ПЗ: Вступ до курсу «Макроекономіка». Визначення головної мети та завдань курсу. Визначення макроекономіки. Суб'єктів макроекономічного функціонування. Макроекономічні системи (2)</p>	<p>Н: аналітичні завдання. О: індивідуальне опитування</p>
2	Тема 1.2. Методи вимірювання ВВП	2	2	2	<p>Л: Методи вимірювання ВВП. Показники макроекономічної безпеки (2) ПЗ: Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Основні макроекономічні показники та їх характеристика. Методи вимірювання ВВП. Цінові індекси. Номінальний та реальний ВВП, дефлятор ВВП. Показники макроекономічної безпеки (2)</p>	<p>Н: аналітичні завдання. О: індивідуальне опитування</p>
3	Тема 1.3. Макроекономічна рівновага. Сукупний попит і сукупна пропозиція	2	2	2	<p>Л: Макроекономічна рівновага. Сукупний попит і сукупна пропозиція (2) ПЗ: Макроекономічна рівновага, поняття та моделі. Сукупний попит, фактори впливу, крива сукупного попиту. Сукупна пропозиція, фактори впливу, крива сукупної пропозиції. Рівновага сукупного попиту та пропозиції (2)</p>	<p>Н: аналітичні завдання. О: індивідуальне опитування</p>
4	Тема 1.4. Макроекономічне регулювання	2	2	2	<p>Л: Макроекономічне регулювання (2) ПЗ: Роль держави в ринковій економіці. Основні положення класичної теорії. Кейнсіанська теорія. Альтернативні концепції макроекономічного регулювання (2)</p>	<p>Н: аналітичні завдання. О: індивідуальне опитування</p>

5-6	Тема 1.5. Споживання, заощадження, інвестиції	4	4	4	<p>Л: Споживання та заощадження (2) ПЗ: Споживання та заощадження. Функція споживання та заощаджень. Недоходні фактори споживання та заощадження. Вплив недоходних факторів на функції споживання та заощадження. (2) Л: Інвестиції (2) ПЗ: Інвестиції. Крива сукупного попиту на інвестиції. Невідсоткові фактори, та фактори мінливості інвестицій (2)</p>	<p>Н: аналітичні завдання. О: індивідуальне опитування, тестування</p>
Розділ 2. Макроекономічна нестабільність та економічне зростання						
7-8	Тема 2.1. Циклічні коливання і кризи в економіці, інфляція	4	4	4	<p>Л: Циклічні коливання і кризи в економіці (2) ПЗ: Поняття циклічності. Економічні цикли і його фази. Причини циклічності. Види і тривалість циклів. Деформація сучасного економічного циклу. Стабілізаційна політика держави. (2) Л: Інфляція (2) ПЗ: Інфляція. Види інфляції. Економічні та соціальні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика держави. Особливості інфляції в Україні (2)</p>	<p>Н: аналітичні завдання. О: індивідуальне опитування</p>
9-10	Тема 2.2. Безробіття та зайнятість. Економічне зростання	4	4	4	<p>Л: Безробіття та зайнятість. (2) ПЗ: Зайнятість та безробіття. Причини безробіття. Види безробіття. Закон Артура Оукена. Ринок праці. (2) Л: Економічне зростання (2) ПЗ: Поняття економічного зростання, його вимір. Фактори економічного зростання. Протириччя економічного зростання. Моделі економічного зростання (2)</p>	<p>Н: аналітичні завдання. О: індивідуальне опитування, тестування</p>
Розділ 3. Інструменти макроекономіки						
11-12	Тема 3.1. Грошовий ринок. Механізм монетарної політики.	4	4	4	<p>Л: Грошовий ринок. (2) ПЗ: Гроші, функції грошей. Грошова маса та грошові агрегати. Рівняння обігу. Попит та пропозиція на гроші. (2) Л: Механізм монетарної політики (2) ПЗ: Інструменти монетарної політики. Політика «дорогих грошей». Політика «дешевих грошей». Монетарна політика в Україні (2)</p>	<p>Н: аналітичні завдання. О: індивідуальне опитування</p>
13	Тема 3.2. Кредитна система	2		2	<p>Л: Кредитна система (2) ПЗ: Поняття кредитної системи. Банки банківської системи. Центральні банки. Комерційні банки. Небанківські фінансово-кредитні установи. (2)</p>	<p>Н: аналітичні завдання. О: індивідуальне опитування</p>
13	Модульна контрольна робота (МКР)		2	4	Передбачає аналітичні завдання та індивідуальне опитування	
14	Тема 3.3. Валютні відносини та валютні системи	2	2	2	<p>Л: Валютні відносини та валютні системи (2) ПЗ: Валюта та валютні відносини. Валютний ринок та валютний курс. Етапи розвитку міжнародної валютної системи. Міжнародні колективні валюти (2)</p>	<p>Н: аналітичні завдання. О: індивідуальне опитування</p>
15	Тема 3.4. Фіскальна політика	2	2	2	<p>Л: Фіскальна політика (2) ПЗ: Сутність фінансів. Фінансова система. Податкова система. Крива Лаффера. Фіскальна політика держави (2)</p>	<p>Н: аналітичні завдання. О: індивідуальне опитування</p>

16	Тема 3.5. Соціальна політика	2	2	2	Л: Соціальна політика (2) ПЗ: Рівень життя, та показники що його визначають. Крива Лоренца. Механізм соціального захисту населення (2)	Н: аналітичні завдання. О: індивідуальне опитування
17-18	Тема 3.6. Зовнішньоекономічна політика держави. Відкрита економіка	4	2	2	Л: Зовнішньоекономічна політика держави. Відкрита економіка (2) ПЗ: Світове господарство та показники відкритості економіки. Форми міжнародних економічних відносин. Платіжний баланс країни. Зовнішньо-торгівельна політика. Найважливіші висновки та нерозв'язані проблеми. Особливості формування системи економічних відносин України в сфері виробництва інженерно-технічної продукції в умовах військового стану (2) ПЗ: Глобалізація: за та проти. Причини виникнення глобальних проблем. Проблема світової ядерної війни та забезпечення стабільного миру. Нові виклики економіки України під впливом воєнного стану. Паливно-енергетична глобальна проблема. Основні шляхи розв'язання глобальних проблем (2)	Н: аналітичні завдання. О: індивідуальне опитування, тестування
18	Розрахункова робота		2	10	ПР: Захист РР	О: індивідуальне опитування
Екзамен				30		
Всього		36	36	78		

Примітка: Л – лекції, ПЗ – практичні заняття, Н – навчальна діяльність, О – оцінювання.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача вищої освіти передбачає самостійне опрацювання додаткових матеріалів курсу, підготовку практичних занять, виконання розрахункової роботи, проведення міні-досліджень, виконання творчих завдань, модульної контрольної роботи та підготовку до складання екзамену. Обсяги часу на виконання самостійної роботи становить 78 год.

Тиждень навчання	Тема	Завдання	Обсяг годин
Розділ 1. Основи макроекономіки			
1	Тема 1.1. Макроекономіка як наука	Підготовка до практичного заняття	2
2	Тема 1.2. Методи вимірювання ВВП	Підготовка до практичного заняття	2
3	Тема 1.3. Макроекономічна рівновага. Сукупний попит і сукупна пропозиція	Підготовка до практичного заняття	2
4	Тема 1.4. Макроекономічне регулювання	Підготовка до практичного заняття	2
5-6	Тема 1.5. Споживання, заощадження, інвестиції	Підготовка до практичного заняття	4
Розділ 2. Макроекономічна нестабільність та економічне зростання			
7-8	Тема 2.1. Циклічні коливання і кризи в економіці, інфляція	Підготовка до практичного заняття	4
9-10	Тема 2.2. Безробіття та зайнятість. Економічне зростання	Підготовка до практичного заняття	4
Розділ 3. Інструменти макроекономіки			
11-12	Тема 3.1. Грошовий ринок. Механізм монетарної політики.	Підготовка до практичного заняття	4
13	Тема 3.2. Кредитна система	Підготовка до практичного заняття	2
13	Теми 1.1-3.2.	Підготовка до тестування та написання МКР	4
14	Тема 3.3. Валютні відносини та валютні системи	Підготовка до практичного заняття	2
15	Тема 3.4. Фіскальна політика	Підготовка до практичного заняття	2
16	Тема 3.5. Соціальна політика	Підготовка до практичного заняття	2
17-18	Тема 3.6. Зовнішньоекономічна політика держави. Відкрита економіка	Підготовка до практичного заняття	2

	Розрахункова робота	Виконання та оформлення розрахункової роботи	10
	Екзамен	Підготовка до екзамену	30
Всього			78

Основні завдання циклу практичних занять – систематизація, узагальнення та закріплення знань, набутих у процесі вивчення студентами лекційного матеріалу, опрацювання бібліографічних джерел основної, додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел. Практичні заняття також мають на меті засвоїти теоретичний матеріал з навчальної дисципліни «Макроекономіка», набуті розуміння суті, функції та значення макроекономічного розвитку країни, дослідження та обґрунтування, підходи до розрахунку макроекономічних показників, планування розвитку національної економіки, трудових ресурсів, рівня життя населення України, зовнішньоекономічної діяльності та ін.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять та поведінка на заняттях. Відвідування лекцій, практичних занять, а також відсутність на них, не оцінюється, однак, є рекомендованим, оскільки на них викладається теоретичний та практичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для найбільш ефективного освоєння дисципліни. бали за присутність на лекціях та практичні заняття не додаються, але вагома частина рейтингу здобувача вищої освіти формується через активну участь на лекціях та виконання завдань, що даються на практичних заняттях. Тому пропуск лекцій та практикумів не дає можливість отримати здобувачу вищої освіти бали у семестровий рейтинг.

Заохочувальні та штрафні бали. Активність здобувача вищої освіти на заняттях, його готовність до дискусій та участь в обговоренні навчальних питань може бути оцінена заохочувальними балами на розсуд викладача.

Заохочувальні бали студент також може отримати за поглиблене вивчення окремих тем курсу, що може бути представлено у вигляді наукових тез, наукової статті, есе, презентації тощо; за участь у студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт згідно тематики курсу. Штрафні бали з дисципліни не передбачаються.

Захист індивідуального семестрового завдання передбачено у вигляді стислої доповіді за виконаним завданням, та відповідей на запитання. За форс-мажорних обставин, що зумовили нестачу часу, індивідуальне семестрове завдання зараховується за результатами представленої готової роботи та із урахуванням відповідей на запитання викладача щодо виконаної роботи, поставлених в індивідуальному порядку.

Пропущені контрольні заходи. Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомій життєві обставини), здобувачу вищої освіти надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого часу. В разі порушення термінів і невиконання завдань з неповажних причин, здобувач вищої освіти, який не набрав 30 балів під час семестру, не допускається до складання екзамену в основну сесію. Детальніше за посиланням: <https://kpi.ua/files/n3277.pdf>

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Здобувачі вищої освіти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки. Норми етичної поведінки здобувачів вищої освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Позааудиторні заняття. В межах вивчення навчальної дисципліни за бажанням здобувача вищої освіти передбачається участь в олімпіадах, конференціях, форумах, круглих столах, написанні статей тощо.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Оцінювання передбачає застосування рейтингової системи другого типу згідно Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (PCO-1) (<https://osvita.kpi.ua/node/37>). Максимальний сумарний рейтинг за курс – 100 балів, з них 50 балів

складає стартовий рейтинг (RC) та 50 балів – екзамен (RE). Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає 60 % від його рейтингового балу. Стартовий рейтинг (протягом семестру) здобувача складається з балів, які він отримує за: виконання та захист практичних занять (17 практикумів); виконання модульної контрольної роботи (МКР); тестування; виконання розрахункової роботи (РР).

Контрольні заходи та критерії їх оцінювання

8.1. Поточний контроль (тах 50 балів)

Види контролю: відповіді на практичних заняттях, тестування, МКР, РР.

8.1.1. Робота на практичних заняттях (тах 25,5 балів).

Практичне заняття оцінюється в 1,5 бали кожний за такими критеріями:

- за якісне виконання без помилок та захист на занятті – 1,5 бали;
- за якісне виконання, але з недоліками, та захист на занятті – 1 бал;
- за несвоєчасну здачу або здачу без захисту на занятті, але при умові якісного виконання без помилок – 1 бал.

8.1.2. Тестування (тах 4,5 балів).

За результатами опрацювання лекційного матеріалу кожного з трьох розділів навчальної дисципліни проводиться тестування, яке оцінюється у 1.5 бали кожний за такими критеріями:

- правильно виконаний тест – 1.5 бали;
- тест виконаний на 60 % – 1 балів;
- невиконаний тест – 0 балів.

8.1.3. Модульна контрольна робота (тах 10 балів).

Модульна контрольна робота оцінюється в 10 балів за такими критеріями:

- «відмінно» – повна відповідь (не менше 90 % потрібної інформації) – 9..10 балів;
- «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75 % потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями – 7..8 балів;
- «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60 % потрібної інформації) та незначні помилки – 5..6 балів;
- «незадовільно» – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» – 0..4 балів.

Результат контрольного заходу для здобувача, який не з'явився на нього, оцінюється нульовим балом.

8.1.4. Розрахункова робота (тах 10 балів).

Розрахункова робота оцінюється в 10 балів за такими критеріями:

- творчий підхід до розв'язання завдань та захист на занятті – 9..10 балів;
- роботу виконано з незначними неточностями та захищено на занятті – 7..8 балів;
- роботу виконано з певними недоліками та захищено на занятті – 6 балів;
- за несвоєчасну здачу РР або здачу без захисту на занятті, але при умові якісного виконання без помилок – 7 балів;
- роботу не зараховано (завдання не виконане або є грубі помилки) – менше 6 балів.

8.2. Календарний контроль.

Календарний контроль проводиться двічі на семестр.

7 тиждень – умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 5,5 балів, виконано не менше, ніж 40 % з обсягу практичних занять;

14 тиждень - умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 11 балів. Складено модульну контрольну роботу, виконано не менше ніж 80 % з обсягу комп'ютерних практикумів.

8.3. Семестровий контроль (екзамен) (тах 50 балів)

Умовою допуску до екзамену є отримання не менше 30 балів, причому обов'язковим критерієм є здача розрахункової роботи не менше, ніж на 6 балів.

Екзаменаційний білет містить три завдання, які оцінюються у 50 балів: 2 теоретичних питання (по 15 балів) та 1 практичне завдання (20 балів).

Критерії оцінювання теоретичного питання:

- «відмінно» - студент дав повну змістовну відповідь (не менше 90 % потрібної інформації) – 13..15 балів;
- «добре» - студент дав повну відповідь, але допустив окремі неточності (не менше 75 % потрібної інформації) – 11..12 балів;
- «задовільно» - студент дав не повну відповідь або допустив помилки (не менше 60 % потрібної інформації) – 9..10 балів;
- «незадовільно» - студент допустив суттєві помилки або не розкрив питання (робота не відповідає вимогам «достатньо» і питанням розкрито менше 60 % потрібної інформації або нерозкрите взагалі) – 0..8 балів.

Критерії оцінювання задачі:

- «відмінно» - студент дав повну змістовну відповідь (не менше 90 % потрібної інформації) – 18..20 балів;
- «добре» - студент дав повну відповідь, але допустив окремі неточності (не менше 75 % потрібної інформації) – 15..17 балів;
- «задовільно» - студент дав не повну відповідь або допустив помилки (не менше 60 % потрібної інформації) – 12..13 балів;
- «незадовільно» - студент допустив суттєві помилки або не розкрив питання (робота не відповідає вимогам «достатньо» і питанням розкрито менше 60 % потрібної інформації або нерозкрите взагалі) – 0..11 балів.

Максимальний бал за курс – 100 балів.

Примітка. За рішенням кафедри для окремих освітніх компонентів, для яких семестровий контроль передбачений у формі екзамену, у разі, якщо заходи поточного контролю дозволяють однозначно визначити рівень набуття передбачених навчальною програмою компетентностей, допускається виставлення підсумкової оцінки за екзамен шляхом пропорційного перерахунку семестрових оцінок у підсумкову оцінку «автоматом» за 100-бальною шкалою, але у цьому разі обов'язковим залишається виконання здобувачем умов допуску до екзамену. Переведення балів здійснюється за формулою (з округленням результату до найближчого цілого):

$$R = 60 + \frac{40(R_i - R_D)}{R_C - R_D}$$

де R_i – оцінка за 100-бальною шкалою;

$R_i R_i$ – сума балів, набраних здобувачем протягом семестру;

$R_C R_C$ – максимальна сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру;

$R_D R_D$ – допусковий бал до екзамену.

Розрахунок шкали (R) рейтингу

Рейтингова шкала з дисципліни складає:

$$R = R_C + R_E = 50 + 50 = 100 \text{ балів.}$$

Максимальна сума балів стартового рейтингу дорівнює 50:

$$R_C = 17 \times 1,5 + 3 \times 1,5 + 10 + 10 = 50 \text{ балів.}$$

Таблиця відповідності рейтингових балів (R) оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів (R)	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно

<i>64-60</i>	<i>Достатньо</i>
<i>Менше 60</i>	<i>Незадовільно</i>
<i>Не виконані умови допуску (менше 40 балів)</i>	<i>Не допущено</i>

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль розміщено у дистанційному курсі. Методичні вказівки до виконання індивідуального завдання містяться у Навчально-методичному комплексі дисципліни, що розміщено в Електронному архіві наукових та освітніх матеріалів КПІ ім. Ігоря Сікорського (ela.kpi.ua).

У рейтинг здобувача можуть бути зараховані сертифікати проходження очних або дистанційних курсів за тематикою курсу на платформах Prometheus та Coursera.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено професором кафедри економіки і підприємництва, д.е.н., професором, С.О. Тульчинською

Ухвалено кафедрою економіки і підприємництва (протокол № 22 від 18.06.2024 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету менеджменту та маркетингу (протокол № 10 від 24.06.2024 р.)